

RECENZIE/ BOOKS REVIEW

Recenzia knihy: VITÁLIŠOVÁ, K., VAŇOVÁ, A. (2025).

Participatívna tvorba verejných politík. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum.

Publikácia *Participatívna tvorba verejných politík* predstavuje aktuálne a ucelené dielo, ktoré sa venuje problematike občianskej angažovanosti a aktívneho spoločenského zapojenia do procesov prebiehajúcich vo verejnom priestore našich miest, obcí a regiónov. Participácia v zdieľanom, otvorenom a komunitnom priestore je dnes kľúčovou oblasťou záujmu a nástrojom moderného manažmentu (primárne lokálnej) verejnej správy, pretože umožňuje zapojiť občanov a ďalšie ekonomické subjekty do rozhodovania o prostredí, ktoré každodenne využívajú, a tým posilňuje demokraciu, otvorenosť i dôveru medzi verejnosťou a inštitúciami štátnej správy a samosprávy. Zároveň prináša kvalitnejšie a udržateľnejšie riešenia, keďže reflektuje potreby rôznorodých skupín a podporuje spolupatričnosť komunity. Slovo „participácia“ sa čoraz častejšie skloňuje naprieč odbornou i laickou verejnosťou a stále viac sa objavuje pri riadení municipalít. Participácia predstavuje nový trend v správe verejných vecí a transparentnú formu komunikácie medzi zainteresovanými subjektmi. Pridaná hodnota predloženej vysokoškolskej učebnice spočíva práve v prepojení čiastkových teoretických východísk do jedného logického a vecne uceleného textu, čo umožňuje nielen hlbšie porozumenie konceptu „verejnej“ participácie, ale aj praktickú implikáciu uvedených skutočností v podmienkach fungovania správy štátu a správy regiónov, miest a obcí. V tomto smere je publikácia veľmi prínosná pre širokú odbornú verejnosť, študentov i akademickú obec.

Publikácia vo forme vysokoškolskej učebnice je výsledkom práce autorského tímu doc. Kataríny Vitálišovej a prof. Anny Vaňovej z Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a predstavuje výstup z projektov VEGA 1/0311/23 *Otvorená miestna samospráva*, VEGA 1/0343/23 *Moderné prístupy k rozvoju miest a regiónov*, ako aj projektu *Smart transformačné a inovačné konzorcium Slovensko (STICS)* č. 09102-03-V01-00011 financovaného v rámci EÚ NextGenerationEU prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti SR.

Obe autorky sa problematike participatívnej tvorby verejných politík dlhodobo venujú a pracujú s konceptom verejnej participácie nielen v teoreticko-metodologickej rovine, ale prezentujú ju aj z praktického uhla pohľadu. Ako samy uvádzajú, ich cieľom je inšpirovať novú generáciu budúcich odborníkov, ktorí budú schopní a ochotní rozvíjať princípy otvorenosti, spolupráce a zodpovednosti vo verejnom sektore. V tomto zmysle publikácia nadväzuje na moderné prístupy k verejnému vládnutiu, ktoré usilujú o vyváženú demokratických postupov a prístupov s požiadavkami ekonomickej a sociálnej efektívnosti. Vysokoškolská učebnica vyšla vo vydavateľstve Belianum (Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela) v Banskej Bystrici v roku 2025.

Publikáciu tvoria tri hlavné kapitoly, ktoré ukotvujú koncept participácie vo verejnom priestore a verejnej politike na rôznych úrovniach verejného vládnutia a správy.

Prvá kapitola sa venuje teoretickým východiskám verejnej politiky a verejného vládnutia, vymedzuje aktérov verejnej politiky a determinuje procesy tvorby verejnej politiky, rovnako kategorizuje a opisuje nástroje, ktorými verejná politika disponuje a využíva ich na naplnenie svojich cieľov. Posledná podkapitola tejto časti učebnice opisuje posun od tradičného spôsobu vládnutia k otvorenému a inteligentnému vládnutiu, koncipovanému využívaním digitálnych technológií, inteligentných procesov a komunikácie a inovatívnych prístupov a riešení tak v oblasti manažmentu verejnej správy, ako aj pri poskytovaní verejných statkov a služieb.

Druhá kapitola je plne zameraná na vedecko-teoretické chápanie participácie ako súčasti verejnej politiky. Kľúčové je najmä vysvetlenie princípu a samotnej podstaty participácie, ako aj deskripcia fungovania participatívneho procesu vrátane nástrojov, ktoré jednak formujú samotnú participáciu na úrovni štátu a miestnej úrovni, ako aj nástrojov, ktorými disponuje samotný participatívny proces, aby bol vo svojom dôsledku efektívny a spoločensky prijateľný.

Posledná, tretia kapitola prezentuje vybrané inovatívne nástroje verejného vládnutia a participácie podporené príkladmi dobrej praxe, ako je často spomínaný participatívny rozpočet alebo participatívne plánovanie.

Na záver si dovoľím tvrdiť, že vysokoškolská učebnica *Participatívna tvorba verejných politík* spája akademickú hodnotu s prehľadnou a zrozumiteľnou formou odborného výkladu a predstavuje významný príspevok k ďalšiemu formovaniu participatívnych prístupov vo verejnom priestore.

Osobne sa domnievam, že publikácia po odbornej stránke a akademickou formou spracovania textu dosahuje úroveň odbornej monografie a odporúčam ju všetkým záujemcom o problematiku verejného vládnutia a správy.

doc. Ing. Kamila Turečková, Ph.D., MBA

Katedra ekonómie a verejnej správy

Obchodno-podnikateľská fakulta v Karvinej, Sliezska univerzita v Opave

<https://doi.org/10.24040/eas.2026.27.1.09>